

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik, dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — **Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.** — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — **Inserati (oglasil):** Trikrat razdeljena peti vrsta 24 v, cela stran 60 K. — Pri večkratnem oglašanju znaten popust. — **Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v pritličju.**

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 16. avgusta 1913.

Leto I.

Mir na Balkanu.

Mir med Bolgarijo in Srbijo, Grško in Črno goro ter Romunijo je bil v nedeljo dne 10. t. m. v Bukareštu sklenjen. V trenutku, ko je bila mirovna pogodba podpisana, so zagrmeli topovi na utrdbah v znak, da je mir nepreklicno sklenjen. Zvonovi so zadoneli in godbe so zaigrale v slavnostno okinčanem mestu. V mirovni pogodbi se je sklenilo:

Med bolgarskim carjem in ostalimi vladarji, njih dediči in nasledniki bo vladal v bodoče mir in prijateljstvo.

Meja med Romunsko in Bolgarijo bo šla od Donave nad Tutrakanom in se bo končala ob Črnem morju južno od Erkene.

Izrecno se je določilo, da se poderejo najkasneje v dveh letih utrdbe v Ruščuku in Šumli in v pasu 20 km okrog Balčika. Mešana komisija bo tekom petnajstih dni na licu mesta določila novo mejno črto in izvršila razdelitev po novi meji razdeljenih posesti. V slučaju nesoglasja bo razsodil razsodnik v zadnji instanci.

Meja, določena med Srbijo in Bolgarsko, bo šla od planine Partarice ob stari bolgarsko turški meji ter sledila razvodju Varđarja in Strumice, izvzemši zgor-

njo dolino Strumice, ki ostane Srbiji, ter se bo končala pri Belašici planini.

Mešana komisija bo tekom 14 dni določila novo mejno črto in prevzela razdelitev posesti, razdeljenih po novi meji pod pridržkom eventualnega razsodišča.

Meja med Bolgarsko in Grško bo šla od nove srbsko-bolgarske meje ob slemenu Belašice planine in se bo končala ob ustju Meste pri Egejskem morju.

Mešana komisija pride tudi tu v poštev. Izrecno se je določilo, da se odpove Bolgarska že sedaj vsem zahtevam glede otoka Krete.

Glavna taborišča posameznih armad se obvestijo o podpisu mirovne pogodbe. Bolgarska vlada se zaveže tudi, da že prihodnji dan začne z razoroženjem. Čete, ki imajo garnizijo v okupacijskem pasu kake vojskujoče se armade, se pošljejo v kak drug kraj starih bolgarskih pokrajin ter se vrnejo v svoje navadne garnizije šele, ko bo okupacijski pas izprazen.

Med okupacijo bolgarskega ozemlja imajo armade pravico do rekvizicij proti kupnini v gotovini. Uporabljale bodo lahko železnice za transport čet in živil brez odškodnine. Bolni in ranjeni bodo ostali pod zaščito armad.

Izpraznjenje bolgarskega ozemlja se prične takoj po demobilizaciji bolgarske armade ter bo končano najkasneje tekom 14 dni.

Podlistek.

Pomota.

Povest. — Slovaški spisala Ljudmila Podjavorinska.
Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Skratka: v njeni duši je nastal nevaren proces (boj), oživiljenje nekdanje, nedozorele naklonjenosti. Prevzeta po njegovi močnatosti v prikazni in obnašanju in razžaljena po nepopravljeni napaki, se je ta močna ženska seznanila z občutki, o katerih niti sama ni vedela, kako so nevarni. Izpočetka je bila to zgolj radovednost, s katero je v kratkem času zagledala tega nenavadno zalega mladeniča. Bil je to samo všečen spomin, češ: tale jo je ljubil, da je koprnel, trpel in stradal radi nje. Opazovala ga je: bil je to on, pa zopet ni bil on, katerega je zasačila, ko se je iz ljubezni do nje jokal kakor otrok... Bližala se mu je, pogledala mu radovedno v oči, začela razgovor,

toda ni zapazila niti enkrat v njegovih očeh spomina na to, kar je minilo. Ni se ogibal razgovoru o tedanji dobi — toda v njegovem glasu ni bilo zvoka, da bi bil pripisoval tej dobi nekaj pomen. Pozabil je — pozabil popolnoma! Ona je bila radi tega vsa razburjena. Žalila jo je ta prazna nadeja, bolelo jo prepričanje, da je imela v njegovih očeh tako malo cene. Ali je mogoče, da bi on, ki enkrat ljubi, pozabil tako, kakor da bi ne bil ljubil? Ali je mogoče, da bi ljubezen, najsi tudi je to le zgolj prva mladostna, izginila tako, da čez kratka tri leta ne bi zapustila za seboj ne žalosti, ne trpkosti, niti sramote, ali vsaj nekoliko sovrastva? Tudi to poslednje v trpkih slučajih lahko služi v tolažbo. Toda hladna, prezirljiva, naravnostna malomarnost, tudi takrat, ko je ostala ljubezen brez uspeha, je za žensko srce prava muka, neodpušljivo razžaljenje.

Zlasti ona se je čutila razžaljena, da se je mučila in z doslednostjo ošabnega svojega značaja je zašla tako daleč, da, ko sta enkrat ostala v sobi sama, je ona v navidezni pokorščini, kakor bi se čutila kriva proti njemu, ga vprašala nakrat:

Vojni ujetniki se bodo kakor hitro mogoče dali nazaj. Vlade si bodo izročile sestavo neposrednih stroškov za življenske potrebe in za zdravljenje vojnih ujetnikov.

Velevlasti, pred vsemi Avstro-Ogrska, hočejo bukareško pogodbo izpremeniti.

V zadnji seji mirovne konference v Bukareštu je prečital romunski ministrski predsednik Majorescu izjavi Avstro-Ogrske in Rusije, v katerih si obe velevlasti pridržujeta pravico, revidirati mirovno pogodbo. Tudi bolgarski delegatje so pri podpisovanju pogodbe izjavili, da računajo na revizijo in korekturo pogodbe s strani velesil. Avstro-Ogrska smatra v Bukareštu sklenjeno pogodbo le za predmirje, ki v sedanji obliki ne more jamčiti za trajen mir na Balkanu, ker je Bolgarija potisnjena iz osrednje Makedonije, v kateri biva največ bolgarskega prebivalstva, ki se nikakor ne bo podvrglo trajno srbski vladi. Splošno se domneva, da bo Avstro-Ogrska pri pogajanjih o reviziji pogodbe predlagala približno vardarsko črto kot srbsko-bolgarsko mejo. Od ostalih držav se strinja Francoska s sklenjeno pogodbo, ki pa se bo gotovo po želji Rusije pridružila zahtevi drugih velevlasti po reviziji pogodbe. Italija in Angleska zahtevata tudi korekturo pogodbe in zlasti anglesko časopisje poudarja potrebo take revizije.

Mesto Kavala s pristaniščem.

Kavala, glavni kraj v sandžaku Drama, leži ob Egejskem morju, nasproti otoka Tasos in je vsled tega tako važnega pomena, ker je glavno pristanišče vse severovzhodne Makedonije. Zlasti zaradi tega so Grki polagali toliko važnosti na pridobitev Kavale. Po bukareškem miru je bilo določeno, da pripade mesto Kavala Grški, dočim so prisodili dele kavalškega zaledja Bolgarom. Zlasti važno je pridelovanje tobaka, kajti v Kavali in okolici raste najboljši tobak.

Nove meje.

V zapisniku o miru določena meja med Grško in Bolgarijo se prične na zahodnem delu planine Bela-

šice med Strumico in Dojranom, gre po robu gôrvoja do Juruglerija in do vasi Topolnica, nato čez reko Strumo v Kočane, Tsziflik-Čangel-Kolissi do kote 1800 in do vasi Soče, od tam južno do kote 600 in do kote 1150, potem južno do vasi Perica, nadalje južno-vzhodno do vrha Karakove, od tam južno do Čadir-kaje, nadalje severno v Avlik Kadak, južno do vrha Kajnzal (1587 m), potem do kote 985 do Karova in do kot 1177 in 1843, nato južno do vrha Čilija, nadalje čez Rujan-planino do železniške postaje Okiželar in ob Mesti do morja. Srbsko-bolgarska meja se prične ob zahodnem kotu Belašice planine in gre v loku med Strumico in Radovištem ob razvodju med Strumo in Vardarjem do sedanje južne bolgarske meje.

Kako se porazdeli ozemlje med posameznimi državami?

Ker je mir na Balkanu definitivno sklenjen in ozemlje porazdeljeno, hočemo si približno predočiti določene nove meje posameznih držav.

Turčiji ostane od njene prejšnje posesti, obsegajoče 170.000 kvadratnih kilometrov, z več kakor šest milijoni prebivalci, samo še ozemlje, ki meri približno 20.000 kvadratnih kilometrov in šteje en milijon 400.000 prebivalcev.

Srbija dobi večji del kosovskega vilajeta v izmeri 18.000 kvadratnih kilometrov s 620.000 prebivalci, del bitolskega vilajeta v izmeri 9000 kvadratnih kilometrov s 320.000 prebivalci in del solunskega vilajeta v izmeri okrog 5000 kvadratnih kilometrov s 170.000 prebivalci. V celem dobi Srbija 32.000 kvadratnih kilometrov z 1.110.000 prebivalci.

Črna gora dobi del novopazarskega sandžaka, ozemlje okrog Gusinja in Plave, Peč, Djakovico in del skadrškega vilajeta, kakor ga je določila poslaniška konferenca v Londonu, torej v celem okrog 7000 kvadratnih kilometrov z 230.000 prebivalci.

Grška dobi otok Kreto, Epir, del južne Makedonije, Solun z ozadjem, Seres, Dramo in Kavalo s 45.000 kvadratnimi kilometri in 1.520.000 prebivalci. Poleg tega dobi še Grška večino Egejskih otokov.

Bolgarija odstopi Romuniji ozemlje Turtukan - Dobrič - Balčik, ki meri okrog 7000 kvadratnih

„Ti se huduješ name, Martin?“

On jo je osupnjen pogledal, nenavadno začuden po njenem glasu in s tem vprašanjem.

„Čemu naj bi se hudoval?“

„Saj veš — da sem se omožila z drugim.“

„Ali za to?“ se zopet začudi on.

Izrekel je to preprosto in začudeno ter se nasmejal pri tem tako malomarno, da ji je vsa kri šinila v lice. Vsa zbegana je ušla iz sobe in se zaprla v čumnato, kjer jo je, ko je premišljevala ta smeh in razglabala njegove besede, zalivala rdečica in jo tresla mrzlica obenem.

Od tega časa čutila se je nesrečna, prevarjena v svojem možu — ona, ki je skoro priznavala svojo mučno ljubezen do drugega. Kaj je čutila že v prvih mesecih zakona, je jasno spoznala sedaj: da se je močno prenašala, ko se je vrgla v naročje prvemu, ki je prišel — Leščinu. Prikupilo se ji je njegovo gladko lice, omamil jo je s svojim brhkim obnašanjem, premotil s sladkim govorjenjem. To vse se je povsajdanjilo, prenehalo — za tem gladkim, danes dokaj

predebelim licem ni bilo niti iskricice tega, kar v njenih očeh dela moškega moža. Prikupil se ji je z mladostjo in lepoto ter jo večkrat žali, ko ji očita in se hvali, da je za pet let mlajši od nje ter se pri tem večkrat na dan ozira v zrcalo. Prikupil se ji je s priliznjenimi besedami v gospoda spremenjenega gizdalina, toda njegova priliznjenost in večna zaljubljenost, s katero je zahajal k njej, dokler je sama ostala proti njemu odvrgljivo hladna, sta ji le slabo nadomeščali resno nežnost in molčečo ljubezen pokojnega moža! On, lenoben po naravi, dasiravno jo je po svoje istinito ljubil, se je priženil k njej, znajoč, da se mu bo godilo dobro, prinesel ji svojo doto — tisočak — sklenil se z njim odkupiti od rokodelstva in skrbi na večne čase. In resnica, kar se tiče sveta in pomoči, je bil mladi gospodar svoji ženi pravo peto kolo pri vozu, uprav tako nerabljev, nepotreben in nekoristen.

To je spoznala zlasti sedaj, ko ga je primerjala z Martinom. Večkrat je stala skrivoma za priprtimi durmi, opazujoča okorno telo moževa in vitko postavbo Martinovo. Na vojni je postal možat — toda izgubil

kilometrov in šteje 260.000 prebivalcev. Dobi pa ostali del odrinskega vilajeta s 23.500 kvadratnimi kilometri in 650.000 prebivalci, del solunskega vilajeta v izmeri 12.000 kvadratnih kilometrov s približno 260.000 prebivalci in del kosovskega vilajeta v izmeri 5000 kvadratnih kilometrov in s 150.000 prebivalci. V celem je torej Bolgarija dobila 40.000 kvadratnih kilometrov z 1.060.000 prebivalci. Ako odštejemo ozemlje, ki je je morala odstopiti Romunski, se je Bolgarija povečala za 33.000 kvadratnih kilometrov in bo štela 800.000 prebivalcev več, kakor pred vojno s Turčijo.

Nova kneževina Albanija bo obsegala večji del skadrskega vilajeta, severni del janinskega vilajeta in dele bitolskega in kosovskega vilajeta, torej ozemlje, ki bo štelo okrog 32.000 kvadratnih kilometrov in 880.000 prebivalcev.

Povečane balkanske države bodo po sklenjenem miru merile: 1.) Romunija 138.000 kvadratnih kilometrov (doslej 131.000 kvadrat. kilometrov); 2.) Bolgarska 129.000 kvadratnih kilometrov (doslej 96.000 kvadratnih kilometrov); 3.) Grška 110.000 kvadratnih kilometrov (doslej 65.000 kvadratnih kilometrov); 4.) Srbija 80.000 kvadratnih kilometrov (doslej 48 tisoč kvadratnih kilometrov); 5.) Črna gora 16.000 kvadratnih kilometrov (doslej 9000 kvadratnih kilometrov).

Če primerjamo pridobitve posameznih držav z našimi kronovinami, so te teritorialne pridobitve sledeče: Bolgarska je pridobila ozemlje, ki je približno tako veliko kakor Nižje in Zgornje Avstrijsko in Salcburško skupaj; Grška je pridobila ozemlje, ki je tako veliko kakor Štajersko in Nižje Avstrijsko; Srbija prav toliko; Romunija je pridobila ozemlje v velikosti Kranjske. Srbija in Grška sta sedaj skoraj še enkrat tako veliki kakor pred vojno. Bolgarija se je povečala približno za tretjino svojega prvotnega ozemlja.

Kar se tiče prebivalstva, bo štela: Romunska šest milijonov 260.000 prebivalcev (preje šest milijonov); Bolgarija 4.600.000 prebivalcev (preje 3.800.000); Grška 4.100.000 prebivalcev (preje 2.500.000); Srbija 3.600.000 prebivalcev (preje 2.500.000) in Črna gora 480.000 prebivalcev (preje 250.000).

je okornost človeka, ki je uprežen v težko delo. Lice je imel zagorelo, toda nežno vsled nadiha nežne rdečice. Kratko pristriženi lasje so mu postali še bolj gosti ter so spreminjali barvo: na prvi pogled so bili črni, po daljšem opazovanju pa so prehajali v temno-modro barvo, ki te je spominjala vranje barve. Jako visoko čelo z ravnimi obrvi in močne brke so dajale njegovemu licu značaj močnatosti, toda okroglost spodnjega dela obraza in majhna usta, so blazila izraz moči in upornosti, dodajajoč mu nežnost, ki nehoti upliva na ženske. Med tem ko možat izraz lica podjarmuje, vzbuja nežnost, zaupanje in ljubezen. Kako se naj kosa s tem njen mož? Kako odurna je debelost njegovega lica in te drobne, z maščobo zaraščene oči...! Resnica je, da je Martin za par let mlajši od njega — toda ta pogled, ta globina, ta zagonetka pogleda! Martinove oči so prava uganka. Od nekdanjih jih je poznala kot bledosive, sedaj pa je zapazila, da se svetijo nekako zelenkasto, a vsikdar, kadar se razgovori, se nasmeji, se spremene v najzaljše črne...

Bodoče razmerje posesti na Balkanu.

Če se bo Turčijo moglo prisiliti, kar pa še ni gotovo, da pripozna na londonski konferenci določeno turško-bolgarsko mejo, potem zgubi Turčija od svojega 169.000 kvadratnih kilometrov obsegajočega ozemlja 165.000 kvadratnih kilometrov. Bolgarska je obsegala prvotno 96.345 kvadratnih kilometrov in bo v bodoče obsegala 135.000 kvadratnih kilometrov in po slučajnem odstopu odrinskega in lozengradskega ozemlja približno 119.000 kvadratnih kilometrov. Grška si je pridobila s Kreto vred približno 45.000 kvadratnih kilometrov, to je povečanje od prvotnih 64.679 kvadratnih kilometrov na približno 110.000 kvadratnih kilometrov. Srbija, ki je štela prvotno 48.303 kvadratne kilometre, bo obsegala v bodoče približno 95.000 kvadratnih kilometrov. Romunska je povečala svoje ozemlje od 131.353 kvadratnih kilometrov na 139.000 kvadratnih kilometrov. Bolgarska bo torej ostala po Romunski še vedno največja balkanska država, mora pa v bodoče računati s srbsko-grško zvezo, ki bo naperjena proti njej in ki jo bo po moči veliko nadkriljevala.

Turška nevarnost.

V preteklem tednu so velesile podvzele skupen korak pri turški vladi v Carigradu, da dosežejo, da bi svoje čete odtegnila iz Tracije in pripoznala v londonski konferenci določeno mejo proti Bolgariji. Istočasno so Turčiji obljubili, da bodo mejo Turčiji v prid zboljšali. Vkljub temu pa turška vlada noče popustiti in v Sofiji se celó boje, da bo kmalu turška armada vpadla v južno Bolgarijo in jela korakati proti Sofiji. Kakor vse kaže, bo Turčija le nerada popustila, če bo sploh popustila, ker javno mnenje, sosebeno pa armada, zahteva, da Turčija ne sme pustiti Odrina. Če bi se to zgodilo, se je bati notranjih nemirov.

Dejstvo je dalje tudi, da se v Odrinu mrzlično deluje na utrdbi odrinske trdnjave, za katere poveljnika je imenovan Enver beg. Vsa artilerija in municija, ki je na razpolago, je v Odrinu.

Albanija.

Zadnja konferenca veleposlanikov je v principu sprejela južnoalbanske meje. Rt Stilos in Korica pri-

Primerjala je, premišljevala, se odvrčala in vprav navala srce po tem, kakor je prevažalo srce in razum, skrivajoča z žensko previdnostjo borbo mrzlično razčiljene duše, tako, da nihče ni zapazil, kaj se godi v njej — kar je nekega dne, prevzeta od svoje plitke strasti, si zopet poiskala za trenutek samoto in razodela Martinu svojo nesrečo. Kako da se je prenagljila, prevarila, — kako je pri možu sama, brez sveta, brez pomoči. Začuden nad to nepričakovano zaupljivostjo nemara ni zapazil, da se je usedla v hlevu poleg njega na nizko klop ter oprla svojo glavo nakrat ob njegovo ramo. Ovelo ga je njeno vroče dihanje, začutil je njeno okroglo ramo tesno poleg svoje — in trenutno pomilovanje, ki ga je začutil po prvih besedah do te še ne stare, a po svoje dovolj zale in mične ženske, se je v tem hipu spremenilo v jezo začudenje, pohujšanje še preostalega spoštovanja, ki ga je gojil do nje. Otresel jo je raz sebe z nekako neprostovoljno mržnjo.

(Dalje prihodnjič.)

padeta Albaniji. Egejski otoki, izvzemši Imbros in Tenedos, pripadejo Grški. Nato se je bavila konferenca z zahtevo Črne gore po rektifikaciji severne albanske meje, ki jo podpira zlasti tripelententa. Vele-sile se hočejo tozadevno še med seboj sporazumeti.

državljanstvo. Nato se hoče z nekim bogatim dunajskim pekovskim mojstrom omožiti, ki bo tudi sina posinovil, ki se je porodil za časa, ko je bil Hofrichter v preiskovalnem zaporu. (Glej sliko.)

Zopetna omožitev gospe Ane Hofrichter.

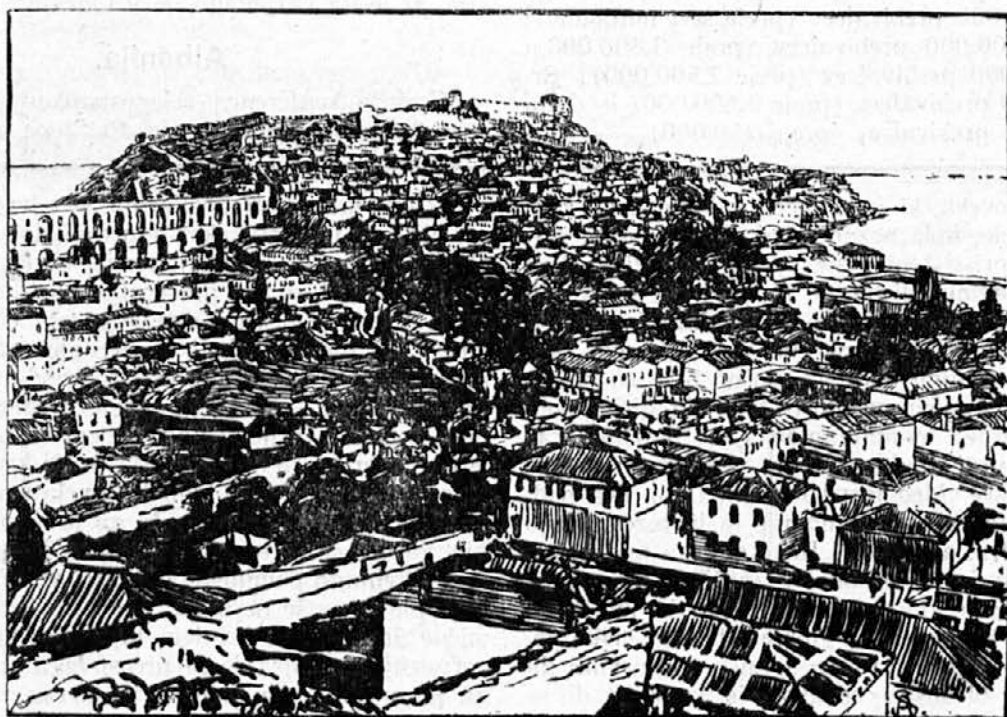
Ločena žena morilca nadporočnika Adolfa Hofrichterja, ki si je zopet nadjela prejšnje dekliško ime Gerersdorfer in se peča z po materi podedovano trgovino za kuhinjsko opravo, se da sedaj od neke rodbine v Požunu pohčeriti, da si s tem pridobi ogrsko

Ana Hofrichter, žena morilca Hofrichterja, ki se bo zopet omožila.

Tedenske novice.

(Izžrebanje porotnikov.) Za 3. letošnje porotno zasedanje pri ljubljanskem deželnem sodišču, ki se prične dne 25. avgusta, so izžrebani kot glavni porotniki sledeči gospodje: Ignacij Banko, gostilničar in posestnik; Avgustin Berthold, fotograf in posestnik; Ivan Češnik, trgovec; Herman Češnovar, gostilničar in posestnik; Oton Drelse, tovarnar in posestnik; Franjo Drogenik, trgovec, vsi bivajoči v Ljubljani; Josip Domladiš, lesni trgovec in posestnik v Ilirski Bistrici; Emil Garzarolli pl. Thurnlack, posestnik in gostilničar v Postojni; Adolf Galle, grajščak v Zgornji Šiški; Alojzij Jerančič, trgovec in posestnik, in Makso Jerman, zasebnik, oba v Ljubljani; Ivan Jalen, lesni trgovec v Radečah; Ivan Jeras, zasebnik v Zgornji Šiški; Josip Klofutar, tovarnar v Trzinu; Ivan Kuralt, posestnik v Domžalah; Ivan Končan, trgovec in posestnik na Glincah; Josip Logar, trgovec v Kranju; Franjo Lah, trgovec in posestnik v Ložu; Matija Lavrič, posestnik v Novem Vodmatu; Ivan Markež, hotelir in posestnik v Bohinjski Bistrici; Al. Marn, trgovec in posestnik na Glincah; Karel Peterca, trgovec in posestnik v Ljubljani; Andrej Primožič, posestnik v Idriji; Ivan Pirkovič, železniški strojevodja v p. in posestnik, in Anton Pogačnik, vinotržec in posestnik, oba v Spodnji Šiški; Ivan Robežnik, trgovec in posestnik na Viču; Leo Souvan, veletržec, in Anton Steiner, gostilničar in posestnik, oba v Ljubljani; Fr. Sajovic, gostilničar in posestnik v Tacnu; Anton Tonec, kavarnar v Ljubljani; Franjo Urbančič, tovarnar in trgovec v Baču; Luka Vilhar, urar, in Ivan Wider, posestnik in vrtnar, oba v Ljubljani; Franjo Zagoda,

Kavala, пристanišče ob Egejskem morju, za katero se je bil hud diplomatski boj v Bukarešti.

posestnik v Zadlogu; Alojzij Žnidaršič, gostilničar in posestnik v Ložu; Alojzij Zakotnik, župan in posestnik v Zgornji Šiški. — Nadomestniki: Franjo Brenc, ključavničar in posestnik; Matevž Hartman, gostilničar; Josip Javornik, posestnik; Jernej Jelenič, gostilničar in posestnik; Emil Krajec, trgovec; Viktor Meden, trgovec in posestnik; Nikolaj Novakovič, vinski trgovec; Josip Stariha, posestnik, in Franjo Wokač, trgovec, vsi v Ljubljani.

Jutru se je požar zopet ponovil. Ranjenih in opečenih je bilo sedem gasilcev, med njimi dva precej nevarno. Tuda oba posestnika, Janez Kregar in Janez Pavlin, sta se nevarno opekla in so ju morali prepeljati v deželno bolnišnico.

(Aretirani poštni sel.) V Kandiji je bil kot poštni sel zaposlen J. Mali iz Kandije. Poštarju je bil že dalje časa na sumu, da špolira ameriška pisma. Prišel mu je na sled in ga ovadil direkciji. Ta

Balkan po miru, ki so ga delegatje balkanskih držav sklenili v Bukarešti.

(Požar v Gameljnih.) Dne 3. avgusta t. l. ob enajstih ponoči je začelo goreti pri Janezu Kregarju, vulgo Matevževcu, v Zg. Gameljnih. Vnela so se tudi sosedna poslopja Medveščka in Pavlina. Domače gasilno društvo je takoj prihitelo na pomoč. Ker pa je bila noč mirna, se ni požar razširil. Najprvo so začeli reševati živino, ki so jo rešili, čeprav je bila že vsa v ognju. Pozneje so morali dve kravi zaklati. Ko je požar izbruhnil, sta spala gospodar Kregar in njegov 60letni svak na hlevu. Kregar je še pravočasno zlezal iz hleva, dočim je na svaka skoraj gotovo pozabil. Ko so prišli gasilci, je bilo že prepozno. Gasilci so ga našli popolnoma opečenega v hlevu. Prišla so na pomoč tudi nekatera sosedna gasilna društva, ki pa so že ob pol treh zjutraj odšla, ne da bi natančno dognala, ali je vsa nevarnost že odstranjena. Ostalo je na pogorišču samo še domače gasilno društvo. Proti

je vpeljala proti njemu preiskavo ter ga suspendirala. Med tem časom pa je došli komisar konstatiral dejstva in oddal spise državnemu pravdnstvu. To je tega obdolžilo zlorabe in ga stavilo pod varstvo okrožnega sodišča, da ga to odda porotnemu zasledanju.

(Iz Kranjske gore.) V ponedeljek dne 28. p. m. se je vračala po popoldanskem pouku 9letna deklica Marija Kralj iz Srednjega vrha pri Kranjski gori iz šole domov. Med potjo jo je dohitela nevihta. Dekletce je bilo žrtev strele, ki ji je pretrgala nit mladega življenja.

(Telica ga je umorila.) Pred kratkim je dninarja Franceta Grdadolnika iz Horjula sunila telica s tako silo v trebuh, da so težko poškodovanega Grdadolnika morali prepeljati v ljubljansko deželno bolnico, kjer so ga takoj operirali. Grdadolnik je na operaciji umrl.

(Samomor neznanca v Medvodah.) V Medvodah so 31. m. m. ljudje opazovali neznanca, ki je večkrat prišel pod most preko Save, se slekel in zopet oblekel. Pozneje je ta mož vendar skočil v Savo, v kateri je utonil. Truplo neznanca, ki je bil menda iz Beljaka ali Celovca, so potegnili iz Save.

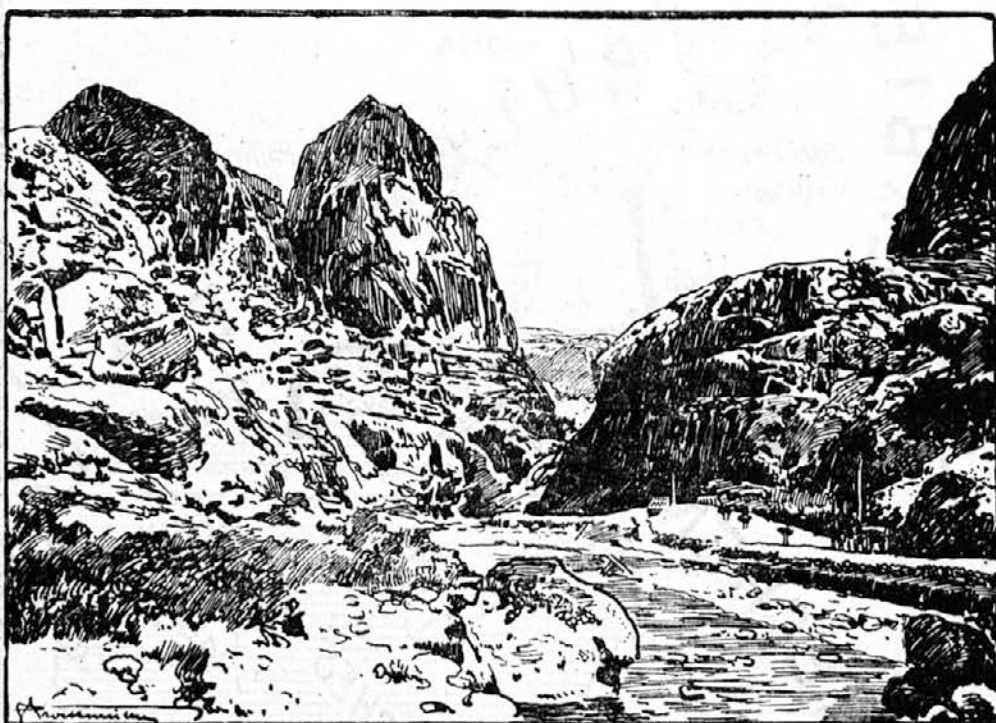
(Z voza je padel) 4. t. m. 43letni sirar Anton Kolenc na Glažuti ter si zlomil desno nogo. Pripeljali so ga v deželno bolnico ljubljansko.

(Zalostna smrt.) Dne 30. m. m. zvečer ob pol 8. uri so našli v „Zvezdi“ v Kranju mrtvega na tleh Jožefa Židana, strojarja, doma iz Dobrunj pri Ljubljani, rojenega leta 1847. Revez je skoraj vse popoldne presedel na klopi, dokler ni zvečer umrl. Na lice mesta je takoj prihitelo reševalno društvo in

zavarovani na gori navedeni način. Pse, ki bodo letali prosto brez nagobčnika, bo vzel, oziroma polovil in brez izjeme pokončal konjač, lastniki istih pa bodo strogo kaznovani. Vsakdo ima dolžnost sumljivo obolenje psov in mačk nemudoma naznaniti županstvu, sumljivo žival pa spraviti na varen prostor.

(Iz kranjske državne stavbinske službe.) Stavbni adjunkt Franc Emmerv v Kranju je imenovan za c. kr. inženjerja, stavbni praktikant Alojzij Kralj v Ljubljani pa za c. kr. stavbnega adjunkta v državni stavbinski službi na Kranjskem.

(Iz ljudskošolske službe.) Absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Brežnik pride kot volonterka na petrazredno ljudsko šolo v Novem mestu. — Provizorični učitelj na ljudski šoli v Borov-

Prelaz Kresna, iz katerega so Grki Bolgare pregnali.

okrožni zdravnik gosp. dr. Edvard Globočnik, ki je mogel konstatirati le smrt. Kaj je bilo vzrok smrti ni znano. Najbrž beda.

(Pogorel) je pred kratkim ponoči kozolec z osmimi okni posestnika Antona Praprotnika v Mošnjah pri Radovljici. V njem je bilo shranjeno seno in žito. Ker je bilo oblačno in je stal kozolec osamljen za zaraščenim gričem, domači prebivalci niti opazili niso ognja. Kako je pričelo goreti, se ne ve. Žgoreli kozolec je bil zavarovan. Praprotnik ima škode nad 500 kron.

(Pasji kontumac v št. Vidu.) C. kr. okr. glavarstvo razglša: Dne 6. t. m. je poginil srednjevelik, rjav, dolgodlak pes posestnika Franca Matjana iz Št. Vida. Ta pes je kazal znake stekline. Zaradi tega se zaukazuje na podlagi §§ 41. in 42. zakona o živinskih kugah z dne 6. avg. 1909, drž. zak. št. 177, pasji kontumac za občino Št. Vid do preklica. Vsak pes mora biti ali zanesljivo priklenjen ali pa mora nositi zanesljiv, proti popadanju varen nagobčnik. Izvzeti so samo lovski psi, a le ob času rabe za lov. V lovišče in iz lovišča morajo se tudi lovski psi peljati

nici Ivan Verbič je v isti lastnosti prestavljen na šestrazredno ljudsko šolo na Vrhniki in provizorični učitelj na deški ljudski šoli v Spodnji Šiški Ludovik Ivnik v enaki lastnosti na šestrazredno ljudsko šolo pri Devici Mariji v Polju. — V Zasipu je za šolsko leto 1913./14. dovoljen skupen ponavljalni pouk.

(V vodnjaku je utonil.) Pred nekaj dnevi se je spustil 17letni Edvard Stokelj iz Planine pri Postojni s pomočjo svojega 29letnega brata v šest metrov globok domač vodnjak, ki je bil napolnjen tri metre visoko z vodo. Stokelj je hotel iz vode potegniti čeber. Pri tem se je utrgala veriga in Stokelj je utonil.

(Zgradba vodovoda za Bled in okolico.) Preteklo soboto je pričela tvrdka Kres z zgradbo vodovoda za Bled in okolico.

(Odlikovanje gasilca.) Ivanu Voljču, članu prostovoljne požarne brambe na Vrhniki, je podeljena častna svetinja za 25letno zvesto delovanje na polju gasilstva.

Razne stvari po svetu.

(Iz življenja ameriških Slovencev.) V Rockdale Ill. je ogenj uničil dve hiši rojaka Jurija Plečeta. — Vrat si je v zmedenosti prerezal in umrl vsled izkrvavljenja Mihael Kulovec v Cikagi. — V Breretonu je umrla Frančiška Mravlja iz Idrije. — Vsled solnčarice je v Jolietu umrl Jožef Grčar iz Šent Ruperta. — V Kansas City Kan je umrla soproga Jožefa Drčarja. Doma je bila iz Zatičine na Dolenjskem. — V Conemough Pa je umrla 24 let stara Frančiška Dolenc, rojena Skufca. — V New Yorku se je poročil bivši brivec v Domžalah Franc Ferk s Katarino Flis iz Stoba pri Domžalah. Ferk je sedaj brivec pri panamski parobrodni družbi. Istotam se je poročil Miha Staudohar iz Suhorja pri Banjaloki z Marijo Curl iz Senovrt. — Pobegnili je od moža Frančiška Česnik, po domače Birtova Franca iz Šmihela pri Postojni s Francetom Kovičem iz Ojstarke pod Taborom na Štajerskem. — V New York je preko Trsta došla Marija Verant iz vasi Polje na Dolenjskem. Na naselniškem otoku so jo zadržali en teden, nakar se je omožila, od takrat pa njeni sorodniki nič več ne vedo o njej. — V Clevelandu v Ameriki je po prepiru radi neke malenkosti Poljak Stanislav Kowalski streljal na Slovenca Franceta Modica, ko se je ta vračal domov. Modic se v bolnišnici bori s smrtjo. (Nesreča z revolverjem.) V nedeljo, dne 27. julija se je na Vurbergu pri Ptujju zgodila huda nesreča. Dva že odrasla fanta sta streljala z revolverjem. Ker se revolver ni hotel sprožiti, obrnil ga je baje mladenič Martin Čeh proti sebi, a takrat je strel počil in ga je zadel naravnost v srce, da je bil pri priči mrtev. Če bo sodnijska komisija drugače spoznala, bomo poročali.

(Podražitev parfumerij in toaletnega mila.) Tovarnarji parfumerij in toaletnega mila so 1. t. m. sklenili, da podraže te izdelke. Kot povod za zvišanje cen navajajo zdraženje sirovin, kakor kokosovega olja, eteričnega olja itd. Ta sklep je stopil v veljavo že 1. avgusta.

(Po vzorcu kôpniskega stotnika.) V Trstu so aretirali 27letnega dninarja Ivana Schmelzerja iz Štajerskega, ker je izvršil na Reki prav premeteno sleparstvo. 15. p. m. so prišli namreč v stanovanje babice Marije Cezajgove na Reki trije moški, ki so se predstavili za policijske funkcionarje in dejali, da morajo izvršiti pri njej hišno preiskavo, ker jo sumijo na policijski nekega zločina. „Policijski funkcionarji“ so prebrskali vse stanovanje in izjavili potem, da niso našli nič sumljivega. Ko so odšli, je babica zapazila, da so odnesli „policijski funkcionarji“ ves njen nakit, med tem tudi zlato uro, vredno 340 K in zapestnico, vredno 70 K. Sedaj so dognali, da se je bil udeležil tudi Schmelzer „hišne preiskave“ pri babici in so ga v Trstu aretirali.

(Podraženje mila na Angleškem.) Angleške tovarne mila so ravnokar naznanile, da zvišajo svoje prodajne cene za okroglo pol penija za funt, to je 11 kron za 100 kilogramov. V opravičenje tega zvišanja so zavrnil na to, da so se vse sirovine, ki se potrebujejo za izdelovanje mila, že dalje časa ne prestano podraževale, izgotovljeni izdelek pa svojih cen do sedaj še ni izpremenil. Priključno na to se je navedlo, da tvori omenjeni pribitek le ulomek zvišanja, ki bi bilo opravičeno pri vladajočih razmerah, in da se ima občinstvo zahvaliti le velikemu tehničnemu na-

predku industrije in pa delazmožnosti njenih voditeljev, da mu je prihranjeno večje zvišanje. Zanimivo je dejstvo, da je kriva na podraženju mnogih tolščob in olja, ki se potrebuje pri izdelovanju mila, proizvaja umetnega masla, oziroma margarine. Najboljša rastlinska olja in najčistejša živalska mast je za umetno maslo kakor za izdelovanje mila enako priljubljena. Palmovo olje kakor tudi olje iz kokosovih oreh se je zaradi močnejšega povpraševanja tekom zadnjih deset let podražilo za kakih 100 odstotkov in tudi druge sirovine so se enako podražile.

(Car Ferdinand in pipa starega Bolgara.) Za prve balkanske vojne je daroval car Ferdinand nekemu podčastniku, ki se je pri obleganju Odrina prav posebno odlikoval, krasno pipo iz morske pene. Toda vojak ni bil menda prav vesel tega daru. Ko ga je car vprašal, zakaj, je odgovoril: „Mislim na čas, ki poteče, preden bo ta pipa dobro zakajena. Sem že star in gotovo ne bom dočakal, da bi se razveselil temnosive barve, ki da šele pipi pravo ceno.“ Kralj ni na to odgovoril, vzel je pipo ter izdal sledeči ukaz: „Vsakemu vojaku, ki noče biti zaprt, je strogo prepovedano kaditi iz druge pipe nego iz one, ki mu jo je dal car na razpolaganje. Za tobak je poskrbljeno.“ In tako je potovala pipa iz enih ust do drugih ter bila kmalu lepo zakajena. In ko je minulo štirinajst dni, je car poklical onega podčastnika ter mu zopet daroval pipo. Na pipi je bilo napisano: „Zakajena do črnosive barve v dveh tednih na ukaz carja Ferdinanda.“

(Motena pojedina.) Med pojedino trgovske zbornice v Birminghamu, pri kateri je govoril tudi angleški ministrski predsednik Asquith o Balkanu, so naenkrat zažvenketale šipe dvorane. S ceste sem so bile namreč sufragetke obmetale dvorano s kamni in razbile vse šipe. Pred hotelom se je nabrala velika množica, ki je hotela sufragetke preteptati. Policija je morala množico razgnati. Ko naj bi prišla v dvorani na vrsto juha, se je branilo hotelsko osebje, ki simpatizira s sufragetkami, servirati, ter je zahtevalo zvišanje mezde. Telefonično so morali poklicati drugo osebje.

(Živa zazidana.) Iz Barcelone prihaja vest o groznem zločinu. Pred par dnevi je prišlo k nekemu zidarju v barcelonskem predmestju par elegantno oblečenih gospodov, ki so ga prosili, naj popravi neki podrti zid, ki ni daleč od njegovega stanovanja. Obojubilni so mu veliko nagrado, če takoj delo izvrši. Zidar je vzel orodje ter odšel z njimi. Kmalu nato pa so ga neznanci prijeli, zamašili mu usta z robcem, zavezali mu oči ter ga posadili v avtomobil. Razen tega pa so mu zagrozili, da ga takoj ustrelje, če bo klical na pomoč. Avtomobil se je ustavil šele po dveh urah. Zidarja so tedaj odvezali in mu sneli tudi obvezo, s katero je imel obvezane oči. Stal je pred hišo. In ko so mu grozili z revolverji, so zahtevali, naj zazida neko odprtino, v kateri je v svojo največjo grozo zagledal krasno mlado deklico. Nesrečnica je bila zvezana in tudi usta je imela zavezana. Obupno ga je gledala s svojimi krasnimi očmi. Toda namirjeni revolverji so prisilili zidarja, da je začel svoje grozno delo. Ko je delo dokončal, so mu dali bogato nagrado, mu zavezali oči, posadili v avtomobil ter ga odvedli. Zopet so ga vozili dve uri ter ga posadili iz avtomobila na mestu, od koder so ga odpeljali. Zidar je stvar naznanil policiji, ki zdaj išče hudodelce. Nekateri pa menijo, da zidar ni pri pravi pameti.

Kmetijstvo in gospodarstvo.

(Gorenjsko živinorejsko okrožje) vljudo vabi vse gorenjske živinorejske zadruge in sploh vse zavedne gorenjske živinorejce k okrožnemu zborovanju, ki se bo vršilo dne 16. avgusta t. l. v Škofji Loki v Društvenem domu. Pričetek točno ob 9. uri dopoldne. Spored: 1.) Jalovost krav: Fr. Černe, deželni živinozdravnik. 2.) Načrt novega zakona o pospeševanju živinoreje za Kranjsko: dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik. 3.) Državno in deželno pospeševanje živinoreje: Fr. Demšar, državni in deželni poslanec. 4.) Vnovčevanje živine: Fr. Krištof, živinorejski inštruktor. 5.) Kronika živinorejskih zadrug: Ant. Mrkun, predsednik gorenjskega živinorejskega okrožja. 6.) Kako razširiti in poglobiti živinorejsko znanje: Fr. Borec, tajnik Živinorejske zveze za kamniški politični okraj. 7.) Slučajnosti. Živinorejci, na sv. Roka dan v Škofjo Loko na zborovanje!

(Na kmetijski šoli na Grmu) se prične novo šolsko leto z mesecem novembrom. Učenci se sprejemajo v zimsko šolo in v letno šolo. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola traja eno leto od novembra do konca oktobra in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Pouk je brezplačen. Plačujoči učenci plačajo za hrano, stanovanje, kurjavo in svečavo po 30 K na mesec. Za sinove kranjskih posestnikov se dobe prosta mesta. Prošnje za sprejem in za prosta mesta je vložiti zadnji čas do 15. septembra t. l. na ravnateljstvo šole.

(Na deželni gospodinjski šoli v Šmihelu pri Novem mestu,) ki je v zvezi s kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame, se prične novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gojenke stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 K na mesec. Prošnje za sprejem in za deželne ustanove je vložiti do 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinjske šole v Šmihelu, pošta Kandija.

(Škoda po črvu.) Vsaka štiri leta dela po naših njivah in travnikih veliko škodo črv. Tudi letos trpe po mnogih naših krajih poljski sadeži in travniki pred črvi. Posebno se ta škoda opazuje letos pri prosu, turšici, ovsu, krompirju, otavi. Napadena mesta so kakor požgana. Nekatere njive so skoraj suhe in tako je tudi sem in tja po travnikih škoda zelo velika. Posebno v bližini hrastovih gozdov in v priložnih legah se škoda močno pozna. Vsa ta občutna škoda kaže, da bo treba tega škodljivca še bolj preganjati in na vse načine. Obiranje hroščev ne zadostuje, treba ga je pozneje tudi v zemlji preganjati, ko nam kot črv spodjeda naše sadeže. S pridnim pobiranjem za brazdo ga bo treba bolj pokončavati kakor smo dosedaj vajeni. Dokler se ne posreči dobiti pripravnih sredstev proti tej požrešni golazni, toliko časa si bomo morali na ta način pomagati. Sicer bo pa kazalo, da mu odtegujemo po možnosti pašo. Ako ne bi imel hrošč toliko prilike za pašo po naši hrastini, ki raste ob kraju gozdov in po mejah, bi nam tudi ne priza-

deval toliko škode. Ali pri nas je za hrošče paše več ko treba in zato se po naših krajih tako močno razmnožuje.

(Kmetijsko - kemično preskuševališče za Kranjsko v Ljubljani.) Ravnateljstvo kmetijsko-kemičnega preskuševališča za Kranjsko nas prosi objaviti, da zaradi zavodove selitve ne bo sprejemalo od 1. do 15. avgusta t. l. nikakršnih predmetov v kemično preiskavo. Stranke, ki bi v tem času nujno potrebovale kemičnih preiskav, naj se blagoizvolijo obrniti tozadevno na c. kr. kmetijsko-kemično preskuševališče v Gorici ali pa na c. kr. kmetijsko-kemično preskuševališče na Dunaju. Od 15. t. m. naprej pa bo kmetijsko - kemično preskuševališče za Kranjsko zopet redno poslovalo in bo — izvzemši nedelje in praznike — strankam v uradnih urah (od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne) vsak dan na razpolago. Od 15. avgusta t. l. bodo uradi kmetijsko-kemičnega preskuševališča v pritličju hiše „Zadružne zveze“ na Dunajski cesti št. 32.

(Gospodinjska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.) V prvi polovici meseca oktobra se otvori petnajsti tečaj gospodinjske šole. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti pa se poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, to je sploh za vse, 35 K, ali za ves tečaj 385 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, deset do dvanajst žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: 1.) dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2.) znati čitati, pisati in računati; 3.) predložiti zdravniško izpričevalo, da so zdrave; 4.) predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5.) zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško izpričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 10. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklince, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostor, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel. — Prošnje za sprejem bodo rešene med 20. in 25. septembrom. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.